

การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อ ในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับพนักงานทำความสะอาด* Development of a Video Media on Cleaning and Disinfection of Hospital Environment for Housekeepers*

จารุวรรณ คงเมือง, พย.ม. (การพยาบาลผู้ป่วยโรคติดเชื้อและการควบคุมการติดเชื้อ)¹
Jaruan Kongmuang, M.N.S. (Nursing Care for Patient with Infectious Disease and Infection Control)¹
อะเคอ อุณหเลขกะ, ปร.ด. (ระบาดวิทยา)² พิมพาภรณ์ กลั่นกลิ่น, ปร.ด. (พยาบาลศาสตร์)³
Akeau Unahalekhaka, Ph.D. (Epidemiology)² Pimpaporn Klunklin, Ph.D. (Nursing)³

Received: August 7, 2024 Revised: December 23, 2024 Accepted: December 24, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา เพื่อพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์การทำ
ความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับพนักงานทำความสะอาด กลุ่มตัวอย่าง
เป็นพนักงานทำความสะอาดที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลตติยภูมิแห่งหนึ่งในภาคใต้ จำนวน 41 คน เครื่องมือ
การวิจัยประกอบด้วย บทดำเนินเรื่อง แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป
แบบทดสอบความรู้การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล มีค่าความเชื่อมั่น
.76 และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน

* วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ป่วยโรคติดเชื้อและการควบคุมการติดเชื้อ
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

* Master's Thesis of Nursing Science Program in Nursing Care for Patient with Infectious Disease and
Infection Control, Faculty of Nursing, Chiang Mai University

¹ มหบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ป่วยโรคติดเชื้อและการควบคุมการติดเชื้อ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹ Master, Program in Nursing Care for Patient with Infectious Disease and Infection Control,
Faculty of Nursing, Chiang Mai University

² ศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

² Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University: Major Advisor

² ผู้เขียนหลัก (Corresponding author) E-mail: akeau.u@cmu.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

³ Associate Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University: Co-advisor

พฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม 2564 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน paired *t*-test รวมทั้งประเมินประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์ตามเกณฑ์มาตรฐานของเมกุแกนส์

ผลการวิจัยพบว่า 1) สื่อวีดิทัศน์การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับพนักงานทำความสะอาด มีความยาว 25 นาที 8 วินาที ประกอบด้วยความรู้ทั่วไป และแนวปฏิบัติในการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล 2) ประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์มีค่า 1.37 3) หลังการชมสื่อวีดิทัศน์ พนักงานทำความสะอาดมีคะแนนเฉลี่ยความรู้การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล สูงกว่าก่อนการชมสื่อวีดิทัศน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 14.578, p < .001$) และ 4) พนักงานทำความสะอาดมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์โดยรวมและรายด้านในระดับมากที่สุด

จากการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารทางการพยาบาลควรเผยแพร่สื่อวีดิทัศน์การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับพนักงานทำความสะอาดแก่พนักงานทำความสะอาดที่ปฏิบัติงานในแผนกต่าง ๆ ของโรงพยาบาล เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะการปฏิบัติในการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล

คำสำคัญ: การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ การทำความสะอาด การทำลายเชื้อ สิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล พนักงานทำความสะอาด

Abstract

This developmental research aimed to develop and evaluate the efficiency of a video media on cleaning and disinfection of hospital environment for housekeepers. The samples consisted of 41 housekeepers who worked in a tertiary care hospital in the Southern region. The research instruments included a video media storyboard, an opinion towards the developed video media questionnaire, a demographic data questionnaire, a knowledge on cleaning and disinfection of hospital environment test with a reliability of .76, and a satisfaction towards the video media questionnaire. The implementation and data collection were conducted from May to July 2021. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and paired *t*-test. The efficiency of the video media was tested according to Meguigans' standard criteria.

The research results revealed that 1) the video media length was 25 minutes 8 seconds, and the content consisted of general knowledge and guidelines for cleaning and disinfection of hospital environment; 2) the efficiency of the video media was 1.37; 3) after watching the video media, housekeepers had statistically significantly higher mean score of knowledge on cleaning and disinfection of hospital environment than before watching the video media

($t = 14.578, p < .001$); and 4) the mean score of satisfaction towards the video media for overall and each domain among housekeepers was at the highest level.

This research suggests that nurse executives should distribute this video media to housekeepers across various hospital departments to enhance their knowledge and practices on cleaning and disinfection of hospital environment.

Keywords: Development of a video media, Cleaning, Disinfection, Hospital environment, Housekeepers

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิ่งแวดล้อมที่ปนเปื้อนเป็นสาเหตุของการติดเชื้อในโรงพยาบาล (Paz et al., 2020) ซึ่งเกิดจากการที่สิ่งแวดล้อมเปื้อนเลือด สารคัดหลั่ง หนอง หรือสิ่งขับถ่ายที่ออกจากร่างกายผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อ ทำให้เกิดการปนเปื้อนเชื้อไปยังสิ่งของเครื่องใช้ เสื้อผ้า โต๊ะเตียง หรือพื้น รวมถึงอุปกรณ์การแพทย์ที่ใช้กับผู้ป่วย (จิตตากรณี จิตรีเชื้อ, 2560) การสัมผัสสารคัดหลั่งโดยตรงหรือโดยอ้อมจากการสัมผัสอุปกรณ์ที่ปนเปื้อนเชื้อจุลินทรีย์ส่งผลให้เกิดการแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาลได้ (DePaola & Grant, 2020) การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมไม่ถูกวิธีหรือไม่มีประสิทธิภาพทำให้เกิดการสะสมของเชื้อและแพร่กระจายเชื้อ ทำให้ผู้ป่วยเกิดการติดเชื้อในโรงพยาบาลได้ (Suleyman, Alangaden, & Bardossy, 2018) ส่งผลให้ผู้ป่วยมีอาการรุนแรงมากขึ้น ต้องอยู่โรงพยาบาลนานขึ้น เสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลสูงขึ้น และอาจส่งผลกระทบต่อทุนแรงจนทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตได้ (Popovich et al., 2019)

พนักงานทำความสะอาดเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลโดยตรง จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อ เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Dewangan & Gaikwad, 2020) จากการศึกษาในประเทศบราซิลพบว่า พนักงานทำความสะอาดรับรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการทำ

ความสะอาดสิ่งแวดล้อมเพียงร้อยละ 37.10 และปฏิบัติตามแนวปฏิบัติเพียงร้อยละ 35.70 และยังพบว่า พนักงานทำความสะอาดไม่ให้ความสำคัญกับการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อถึงร้อยละ 16.10 (Santos et al., 2020) ส่วนการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาพบแนวโน้มของการติดเชื้อในโรงพยาบาลสูงขึ้น เนื่องจากพนักงานทำความสะอาดไม่ปฏิบัติตามแนวทางการป้องกันการติดเชื้อ (Popovich et al., 2019) ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลให้เกิดการระบาดของเชื้อในโรงพยาบาลได้ (Bernstein et al., 2016)

การส่งเสริมความรู้ การฝึกอบรม และการทบทวนแนวปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ช่วยให้พนักงานทำความสะอาดเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงานและช่วยให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Cross et al., 2019) การให้ความรู้และทบทวนแนวปฏิบัติในการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมแก่พนักงานทำความสะอาดสามารถทำได้หลายวิธี หลายรูปแบบ เช่น การสอน การสาธิต เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล ซึ่งจะช่วยให้พนักงานทำความสะอาดปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามมาตรฐานการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ (Taylor & Harris, 2019) อย่างไรก็ตาม พนักงานทำความสะอาดมีความแตกต่างกันในเรื่องอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ทำให้พบปัญหาและอุปสรรคในการอบรมให้ความรู้ อีกทั้งพนักงานทำความสะอาดมีภาระงานมาก ทำให้ไม่สามารถเข้ารับ

การอบรมและฟังการบรรยายเกี่ยวกับการทำความสะอาด และการทำลายเชื้อได้ นอกจากนี้ การฟังการบรรยาย เพียงอย่างเดียว พนักงานทำความสะอาดจะไม่เห็นภาพประกอบและไม่เห็นวิธีการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ จึงยากที่จะทำให้เกิดความเข้าใจและไม่สามารถนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพได้

จากการศึกษาพบว่า สื่อวีดิทัศน์สามารถถ่ายทอดสาระความรู้โดยใช้ภาพประกอบทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวและเสียง เพื่อเน้นเนื้อหาโดยการสาธิตสามารถใช้ได้กับบุคคลทุกระดับ ทำให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น (นงศ์คราญ วิเศษกุล, 2562) และสามารถนำสื่อวีดิทัศน์กลับมาดูซ้ำเพื่อทบทวนแนวปฏิบัติในการทำความสะอาด และการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมได้ตามต้องการ (ปิยะฉัตร วิเศษยน, 2560) การให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติในการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลด้วยสื่อวีดิทัศน์ จึงถือเป็นช่องทางในการให้ความรู้แก่พนักงานทำความสะอาดที่เหมาะสม เนื่องจากทำให้เห็นภาพและได้ยินเสียงพร้อมกัน มองเห็นการสาธิตอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งง่ายต่อการทำความเข้าใจ และเข้าถึงกลุ่มพนักงานทำความสะอาดได้ง่ายและสะดวก ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับพนักงานทำความสะอาด เพื่อให้ความรู้และทบทวนแนวปฏิบัติที่ถูกต้องครอบคลุมทุกกิจกรรมที่พนักงานทำความสะอาดต้องรู้และปฏิบัติในการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยลดการแพร่กระจายเชื้อในสิ่งแวดล้อมและลดอุบัติการณ์การติดเชื้อในโรงพยาบาลได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสื่อวีดิทัศน์การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับพนักงานทำความสะอาด
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อม

ของโรงพยาบาลสำหรับพนักงานทำความสะอาด

3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของพนักงานทำความสะอาดที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับพนักงานทำความสะอาด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ ของ Alessi and Trollip (1991) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการเตรียมการ (preparation) ขั้นตอนการออกแบบ (design instruction) ขั้นตอนการสร้างบทดำเนินเรื่อง (storyboard display on paper) ขั้นตอนการใช้โปรแกรมและเครื่องมือสนับสนุน (produce supporting material) และขั้นตอนการประเมินผลและปรับปรุงสื่อวีดิทัศน์ (evaluate and revise) ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีการประเมินประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์ตามเกณฑ์มาตรฐานของเมย์กุกแกน (Meguigans) หากได้ค่ามากกว่า 1 แสดงว่า สื่อวีดิทัศน์มีประสิทธิภาพ และมีการประเมินความพึงพอใจของพนักงานทำความสะอาดที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ ในด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบและการนำเสนอ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (developmental research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นพนักงานทำความสะอาดในหอผู้ป่วยของโรงพยาบาลตติยภูมิแห่งหนึ่งในภาคใต้ ที่ปฏิบัติงานในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม 2564 โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ 1) มีอายุ 18 ปีขึ้นไป 2) มีประสบการณ์การทำงานในหอผู้ป่วยอย่างน้อย 1 ปี 3) มีสติสัมปชัญญะดี สามารถติดต่อสื่อสารได้เข้าใจ 4) ฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้ดี และ 5) ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่าง

ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มตัวอย่างในการทดสอบแบบหนึ่งต่อหนึ่ง จำนวน 1 คน (มีการศึกษาระดับ ปวส.) 2) กลุ่มตัวอย่างในการทดสอบแบบกลุ่มย่อย จำนวน 10 คน และ 3) กลุ่มตัวอย่างในการทดสอบภาคสนาม จำนวน 30 คน รวมจำนวน 41 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบง่ายโดยการจับฉลาก

เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

1.1 บทดำเนินเรื่องการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับพนักงานทำความสะอาด ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนแนวปฏิบัติในการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล ขององค์กร 4 องค์กร ได้แก่ ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรค เครือข่ายการควบคุมการติดเชื้อแอฟริกา (Centers for Disease Control and Prevention and the Infection Control Africa Network) ปี ค.ศ. 2019 สมาคมโรคติดเชื้อประเทศสหรัฐอเมริกา (International Society for Infectious Disease) ปี ค.ศ. 2018 สถานพยาบาลของรัฐเซาท์ในออสเตรเลีย (South Australian Healthcare Facilities) ปี ค.ศ. 2017 และสมาคมควบคุมการติดเชื้อแห่งเอเชียแปซิฟิก (Asia Pacific Society of Infection Control) ปี ค.ศ. 2015 เนื้อหาประกอบด้วย การจัดเตรียมอุปกรณ์ทำความสะอาด การเตรียมสารขัดล้างและน้ำยาทำลายเชื้อ การสวมและถอดอุปกรณ์ป้องกันร่างกายส่วนบุคคล การทำความสะอาดเตียงผู้ป่วย การทำความสะอาดพื้นบริเวณผู้ป่วย การทำความสะอาดบริเวณที่เปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่ง การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อห้องแยกโรคและบริเวณผู้ป่วยติดเชื้อ การทำความสะอาดพื้นที่ทั่วไป การทำความสะอาดผ้าปูเตียง การทำความสะอาดอ่างล้างมือ การทำความสะอาดห้องน้ำห้องส้วมผู้ป่วย การทำความสะอาดหมอนนอน กระบอกปัสสาวะ

ที่ดวงปัสสาวะ และขวดรองรับปัสสาวะ การเก็บมูลฝอย และการจัดการอุปกรณ์ในการทำความสะอาดหลังใช้งาน

1.2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับพนักงานทำความสะอาด ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ ของนฤมล ผลดี (2561) เพื่อนำข้อมูลความคิดเห็นมาใช้ในการปรับปรุงสื่อวีดิทัศน์ระหว่างการพัฒนา โดยใช้ในขั้นตอนการทดสอบแบบหนึ่งต่อหนึ่ง และขั้นตอนการทดสอบแบบกลุ่มย่อย แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการลำดับเรื่อง และการออกแบบ ด้านความยากง่ายของเนื้อหา ด้านความสะดวกของการใช้งาน และด้านความพึงพอใจในภาพรวมต่อสื่อวีดิทัศน์ มีลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า 3 ระดับ ได้แก่ ควรปรับปรุงไม่เห็นด้วย และเห็นด้วย นอกจากนี้ยังมีคำถามปลายเปิดเพื่อสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง แผนกที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานเป็นพนักงานทำความสะอาด การได้รับการอบรมเกี่ยวกับการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อม และปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงาน จำนวน 8 ข้อ มีลักษณะคำตอบเป็นแบบเลือกตอบ และแบบเติมคำ

ชุดที่ 2 แบบทดสอบความรู้การทำมาความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ความหมายของการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล ความสำคัญของการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อม ปัจจัยที่ทำให้เกิดการติดเชื้อในโรงพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ระยะเวลาที่เชื้อสามารถอยู่ในสิ่งแวดล้อม หนทางการ

แพร่กระจายเชื้อจากสิ่งแวดล้อม และแนวปฏิบัติในการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล รวมจำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ หากตอบถูก ให้ 1 คะแนน และหากตอบผิด ให้ 0 คะแนน คะแนนรวมอยู่ในช่วง 0-20 คะแนน

ชุดที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา จำนวน 6 ข้อ ด้านการออกแบบและการนำเสนอ จำนวน 10 ข้อ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ จำนวน 2 ข้อ รวมจำนวน 18 ข้อ มีลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จากคะแนน 1-5 ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ส่วนเกณฑ์การแปลผลคะแนน แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ มีความพึงพอใจในระดับน้อย (1.00-2.00 คะแนน) ในระดับปานกลาง (2.01-3.00 คะแนน) ในระดับมาก (3.01-4.00 คะแนน) และในระดับมากที่สุด (4.01-5.00 คะแนน)

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ผู้วิจัยนำทาดำเนินเรื่อง แบบทดสอบความรู้การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลที่เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้ป่วยโรคติดเชื้อและการควบคุมการติดเชื้อ (2 คน) และพยาบาลที่เชี่ยวชาญด้านการควบคุมการติดเชื้อ (4 คน) ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (CVI) ของแบบทดสอบความรู้ฯ เท่ากับ .89 ดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำและนำทาดำเนินเรื่อง และแบบสอบถามความพึงพอใจไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของการออกแบบ และความตรงตามเนื้อหา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอาจารย์ที่เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและจัดทำสื่อ ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (CVI) ของแบบสอบถามความพึงพอใจฯ เท่ากับ 1 จากนั้น

นำแบบทดสอบความรู้ฯ ไปทดลองใช้กับพนักงานทำความสะอาดในโรงพยาบาลตติยภูมิแห่งหนึ่งในภาคใต้ ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน สูตรที่ 20 (KR-20) ได้ค่าเท่ากับ .76

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้ 1) หลังจากโครงการวิจัยได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (เอกสารรับรอง เลขที่ 040/2021 วันที่ 25 พฤษภาคม 2564) และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช (เอกสารรับรอง เลขที่ 8/2564 วันที่ 29 มิถุนายน 2564) ผู้วิจัยจึงเริ่มดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล และ 2) ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ขั้นตอนการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล และสิทธิในการถอนตัวจากการวิจัย รวมทั้งแจ้งว่าข้อมูลจะได้รับการเก็บรักษาเป็นความลับและนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น โดยจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

การดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับพนักงานทำความสะอาด ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ 1) กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ คือ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล และ 2) รวบรวมข้อมูล เตรียมความพร้อมของเนื้อหาโดยทบทวนวรรณกรรมและแนวปฏิบัติในการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับพนักงานทำความสะอาด
2. ขั้นตอนการออกแบบ ผู้วิจัยเตรียมภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหว และตัวอักษรที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล โดยส่งแบบร่างให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

ความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา

3. ขั้นตอนการสร้างบทดำเนินเรื่อง ผู้วิจัยสร้างบทดำเนินเรื่องตามแบบที่วางไว้ จากนั้นจึงสร้างเป็นสื่อวีดิทัศน์ โดยมีการแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้สื่อวีดิทัศน์มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้

4. ขั้นตอนการใช้โปรแกรมและเครื่องมือสนับสนุน ผู้วิจัยจัดทำเอกสารประกอบการใช้สื่อวีดิทัศน์ เพื่อแนะนำวิธีการใช้และเนื้อหาแต่ละตอน

5. ขั้นตอนการประเมินผลและปรับปรุงสื่อวีดิทัศน์ ผู้วิจัยนำสื่อวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับพนักงานทำความสะอาดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อปรับปรุงสื่อวีดิทัศน์ให้เหมาะสมและเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์ โดยผู้วิจัยขออนุญาตดำเนินการวิจัยจากหัวหน้าหอผู้ป่วย ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และขั้นตอนการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นดำเนินการดังนี้

5.1 การทดสอบแบบหนึ่งต่อหนึ่ง ผู้วิจัยพบกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 คน แนะนำตัว ดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างตามข้อความชี้แจงการพิทักษ์สิทธิ ให้ชมสื่อวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้น (ความยาว 25 นาที 8 วินาที) แล้วให้ตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้สื่อวีดิทัศน์ โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับสื่อวีดิทัศน์ทั้งด้านเนื้อหา ด้านการลำดับเรื่องและการออกแบบ ด้านความขบถายของเนื้อหา และด้านความสะดวกของการใช้งาน แต่มีข้อเสนอแนะว่า คำบรรยายวิธีการสวมผ้าปิดปากและจมูกชนิดกรองอากาศ (N95) ควรมาพร้อม ๆ กับภาพ และสะกดคำให้ถูกต้อง รวมทั้งควรเพิ่มคำบรรยายภาพการทิ้งผ้าผ่านพลาสติกกรณีผู้ป่วยติดเชื้อลงถังมูลฝอยติดเชื้อ ผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับปรุง

5.2 การทดสอบแบบกลุ่มย่อย ผู้วิจัยพบกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน แนะนำตัว ดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างตามข้อความชี้แจงการพิทักษ์

สิทธิ ให้ชมสื่อวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้น (ความยาว 25 นาที 8 วินาที) แล้วให้ตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้สื่อวีดิทัศน์ โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสื่อวีดิทัศน์นำเสนอเนื้อหาได้น่าสนใจ นำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติได้มาก มีการลำดับเรื่องและการออกแบบดีมาก รวมทั้งมีการสาธิตกิจกรรมการทำความสะอาดที่เข้าใจง่าย

5.3 การทดสอบภาคสนาม ผู้วิจัยพบกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แนะนำตัว ดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างตามข้อความชี้แจงการพิทักษ์สิทธิ ให้ตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบทดสอบความรู้การทำทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล ก่อนการชมสื่อวีดิทัศน์ (pre-test) โดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที จากนั้นให้ชมสื่อวีดิทัศน์ที่ปรับปรุงแล้ว (ความยาว 25 นาที 8 วินาที) แล้วให้ตอบแบบทดสอบความรู้ฯ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ หลังการชมสื่อวีดิทัศน์ (post-test) โดยใช้เวลาประมาณ 20 นาที

ทั้งนี้ ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม 2564

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ วิเคราะห์ด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์ตามเกณฑ์มาตรฐานของเมทริกซ์เกณฑ์ จำนวนจากอัตราส่วนคะแนนเฉลี่ยความรู้หลังการชมสื่อวีดิทัศน์กับก่อนการชมสื่อวีดิทัศน์ หากได้ค่ามากกว่า 1 แสดงว่า สื่อวีดิทัศน์มีประสิทธิภาพ ส่วนการเปรียบเทียบความรู้การทำทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล ระหว่างก่อนกับหลังการชมสื่อวีดิทัศน์ วิเคราะห์ด้วยสถิติ paired t-test

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของพนักงานทำความสะอาด

(n = 41) พบว่า พนักงานทำความสะอาดส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 97.56 มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.90 โดยมีอายุเฉลี่ย 42.95 ปี ($SD = 9.50$) มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.58 มีตำแหน่งเป็นพนักงานรายวัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.34 ปฏิบัติงานที่แผนกอายุรกรรม มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.15 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานเป็นพนักงานทำความสะอาดอยู่ในช่วง 1-5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.59 โดยมีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานเฉลี่ย 9.24 ปี ($SD = 6.94$) ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 70.73 และปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงาน คือ มีภาระงานมาก คิดเป็นร้อยละ 60.98

2. สื่อวิถีทัศน์การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับพนักงานทำความสะอาด มีความยาว 25 นาที 8 วินาที ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไป เนื้อหาประกอบด้วย ความสำคัญของการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อม การติดเชื้อในโรงพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ปัจจัยที่ทำให้เกิดการติดเชื้อในโรงพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ระยะเวลาที่เชื้อสามารถอยู่ในสิ่งแวดล้อม หนทางแพร่กระจายเชื้อจากสิ่งแวดล้อม การจัดเตรียมอุปกรณ์ทำความสะอาด การเตรียมสารขัดล้างและน้ำยาทำลายเชื้อ และการสวมและถอดอุปกรณ์ป้องกันร่างกายส่วนบุคคล มีความยาว 12 นาที 39 วินาที นำเสนอด้วยข้อความและภาพนิ่ง พร้อมเสียงบรรยาย และตอนที่ 2 แนวปฏิบัติในการทำความสะอาดและ

การทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล ประกอบด้วย การจัดเตรียมอุปกรณ์ทำความสะอาด การเตรียมสารขัดล้างและน้ำยาทำลายเชื้อ การสวมและถอดอุปกรณ์ป้องกันร่างกายส่วนบุคคล การทำความสะอาดเตียงผู้ป่วย การทำความสะอาดพื้นบริเวณผู้ป่วย การทำความสะอาดบริเวณที่เป็นเลือดหรือสารคัดหลั่ง การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อห้องแยกโรค และบริเวณผู้ป่วยติดเชื้อ การทำความสะอาดพื้นที่ทั่วไป การทำความสะอาดผ้าปู การทำความสะอาดอ่างล้างมือ การทำความสะอาดห้องน้ำห้องส้วมผู้ป่วย การทำความสะอาดหมอนนอน กระบอกปัสสาวะ ที่ดวงปัสสาวะ และขวดรองรับปัสสาวะ การเก็บมูลฝอย และการจัดการอุปกรณ์ในการทำความสะอาดหลังใช้งาน มีความยาว 12 นาที 29 วินาที นำเสนอด้วยภาพเคลื่อนไหวแสดงวิธีการปฏิบัติประกอบคำบรรยาย

3. ประสิทธิภาพของสื่อวิถีทัศน์

3.1 การประเมินประสิทธิภาพของสื่อวิถีทัศน์ ตามเกณฑ์มาตรฐานของเมกยูแกนส์ พบว่า อัตราส่วนคะแนนเฉลี่ยความรู้หลังการชมสื่อวิถีทัศน์กับการชมสื่อวิถีทัศน์ มีค่าเท่ากับ 1.37 ซึ่งแสดงว่า สื่อวิถีทัศน์มีประสิทธิภาพ

3.2 การเปรียบเทียบความรู้การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลของพนักงานทำความสะอาด ระหว่างก่อนกับหลังการชมสื่อวิถีทัศน์ พบว่า หลังการชมสื่อวิถีทัศน์ พนักงานทำความสะอาดมีคะแนนเฉลี่ยความรู้การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสูงกว่าก่อนการชมสื่อวิถีทัศน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 14.578, p < .001$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลของพนักงานทำความสะอาด ระหว่างก่อนกับหลังการชมสื่อวีดิทัศน์ (n = 30)

ความรู้การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อ ในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล	M	SD	t	p
ก่อนการชมสื่อวีดิทัศน์	11.33	2.70	14.578	< .001
หลังการชมสื่อวีดิทัศน์	15.57	1.28		

4. ความพึงพอใจของพนักงานทำความสะอาดที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับพนักงานทำความสะอาด พบว่า พนักงานทำความสะอาดมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์โดยรวมในระดับมากที่สุด (M = 4.63, SD = .48) เมื่อจำแนก

เป็นรายด้าน พบว่า พนักงานทำความสะอาดมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา (M = 4.49, SD = .50) ด้านการออกแบบและการนำเสนอ (M = 4.40, SD = .52) และด้านประโยชน์ที่ได้รับ (M = 4.71, SD = .45) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของพนักงานทำความสะอาดที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับพนักงานทำความสะอาด จำแนกเป็นรายข้อในแต่ละด้าน และโดยรวม (n = 30)

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	M	SD	ระดับ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
ด้านเนื้อหา						
1. เนื้อหาน่าสนใจ น่าติดตาม	9 (30.00)	21 (70.00)	-	4.30	.46	มากที่สุด
2. เนื้อหาเข้าใจง่าย กระชับ ได้ใจความชัดเจน	22 (73.33)	8 (26.67)	-	4.27	.44	มากที่สุด
3. เนื้อหาครอบคลุมสิ่งที่ จำเป็นต้องรู้	11 (36.67)	19 (63.33)	-	4.55	.50	มากที่สุด
4. เนื้อหามีความต่อเนื่อง	12 (40.00)	16 (53.33)	2 (6.67)	4.50	.67	มากที่สุด
5. สรุปเนื้อหาได้ชัดเจน	15 (50.00)	15 (50.00)	-	4.75	.43	มากที่สุด
6. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสม	17 (56.67)	13 (43.33)	-	4.57	.50	มากที่สุด
โดยรวม				4.49	.50	มากที่สุด

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของพนักงานทำความสะอาดที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์การทำมาสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับพนักงานทำความสะอาด จำแนกเป็นรายข้อในแต่ละด้าน และโดยรวม (n = 30) (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	M	SD	ระดับ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
ด้านการออกแบบและการนำเสนอ						
1. ตัวอักษรมีขนาดเหมาะสม	9 (30.00)	19 (63.33)	2 (6.67)	4.28	.52	มากที่สุด
สวยงาม						
2. การลำดับภาพมี	7 (23.33)	23 (76.67)	-	4.23	.42	มากที่สุด
ความเหมาะสม						
3. ภาพประกอบสวยงาม	12 (40.00)	18 (60.00)	-	4.40	.49	มากที่สุด
น่าสนใจ						
4. ภาพกับเนื้อหาสัมพันธ์กัน	14 (46.67)	16 (53.33)	-	4.47	.50	มากที่สุด
5. ภาพสามารถสื่อความหมาย	18 (60.00)	12 (40.00)	-	4.60	.49	มากที่สุด
ได้ดี เข้าใจง่าย						
6. ภาพคมชัด	15 (50.00)	14 (46.67)	1 (3.33)	4.47	.56	มากที่สุด
7. เสียงบรรยายชัดเจน	12 (40.00)	16 (53.33)	2 (6.67)	4.33	.60	มากที่สุด
8. ดนตรีประกอบเหมาะสม	11 (36.67)	19 (63.33)	-	4.37	.48	มากที่สุด
9. รูปแบบวิธีการนำเสนอ	16 (53.33)	14 (46.67)	-	4.53	.50	มากที่สุด
น่าสนใจ						
10. ระยะเวลามีความเหมาะสม	12 (40.00)	14 (46.67)	4 (13.33)	4.27	.68	มากที่สุด
โดยรวม				4.40	.52	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ						
1. ได้รับความรู้ที่เป็น	21 (70.00)	9 (30.00)	-	4.70	.46	มากที่สุด
ประโยชน์						
2. ความรู้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้	22 (73.33)	8 (26.67)	-	4.73	.44	มากที่สุด
โดยรวม				4.71	.45	มากที่สุด
โดยรวมทั้งหมด				4.63	.48	มากที่สุด

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า สื่อวีดิทัศน์การทำมาสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับ

พนักงานทำความสะอาดที่พัฒนาขึ้น มีความยาว 25 นาที 8 วินาที ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ความรู้ทั่วไป และแนวปฏิบัติในการทำมาสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล โดยผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาตามแนวคิดการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ ของ Alessi

and Trollip (1991) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นตอนการออกแบบ ขั้นตอนการสร้างบทดำเนินเรื่อง ขั้นตอนการใช้โปรแกรมและเครื่องมือสนับสนุน และขั้นตอนการประเมินผลและปรับปรุงสื่อวีดิทัศน์ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอโดยใช้สื่อประสมประกอบด้วยภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ภาพกราฟิก พร้อมเสียงบรรยายประกอบการสาธิตกิจกรรมการทำ ความสะอาดและการทำลายเชื้อ อีกทั้งได้จัดเตรียมเนื้อหา ในสื่อวีดิทัศน์ให้มีความกระชับ ไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย ภาพที่นำมาประกอบมีความสัมพันธ์กับเนื้อหา ซึ่งช่วย ให้พนักงานทำความสะอาดมองเห็นภาพที่ใกล้เคียง กับเหตุการณ์จริงและนำไปใช้ในการปฏิบัติได้ การใช้ สื่อวีดิทัศน์จึงช่วยให้ผู้เรียนเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้ชัดเจน เข้าใจง่าย ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพ มากขึ้น (นงศ์คราญ วิเศษกุล, 2562)

ผลการวิจัยพบว่า สื่อวีดิทัศน์การทำ ความสะอาด และการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับ พนักงานทำความสะอาด มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ มาตรฐานของเมกุยแกนส์ และพบว่า หลังการชมสื่อ วีดิทัศน์ พนักงานทำความสะอาดมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อม ของโรงพยาบาล สูงกว่าก่อนการชมสื่อวีดิทัศน์อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่าง มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานเป็นพนักงานทำความสะอาด อยู่ในช่วง 1-5 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 36.59) ซึ่งถือว่า มีประสิทธิภาพการทำงานไม่มากนัก โดยแนวปฏิบัติใน การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อม ของโรงพยาบาลเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของ พนักงานทำความสะอาดโดยตรง กลุ่มตัวอย่างจึงมี ความสนใจในการชมสื่อวีดิทัศน์ อีกทั้งยังเห็นว่าสื่อ วีดิทัศน์นำเสนอเนื้อหาได้น่าสนใจ นำไปใช้ประโยชน์ ในการปฏิบัติได้มาก มีการลำดับเรื่องและการออกแบบ ดีมาก รวมทั้งมีการสาธิตกิจกรรมการทำ ความสะอาด ที่เข้าใจง่าย ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อม

ของโรงพยาบาลสูงขึ้น ดังนั้น สื่อที่มีประสิทธิภาพจึง สามารถสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ทำให้ปฏิบัติงาน ได้ถูกต้องและสามารถจดจำแนวปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น (อภิศรา จังพานิช และอรชร ศรีไทรล้วน, 2558) ซึ่งผล การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของวัชรภรณ์ ไพโรจน์, นงศ์คราญ วิเศษกุล, และนงเยาว์ เกษตรภิบาล (2567) ที่พบว่า หลังการชมสื่อวีดิทัศน์ ผู้ดูแลมีคะแนน เฉลี่ยความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อระบบทางเดิน ปัสสาวะจากการสวนปัสสาวะเป็นเวลาแบบสะอาด สูงกว่าก่อนการชมสื่อวีดิทัศน์ และสอดคล้องกับ การศึกษาของคำพอง คำนนท์, อะเคื้อ อุณหเลขกะ, และนงเยาว์ เกษตรภิบาล (2555) ที่พบว่า หลังการชม สื่อวีดิทัศน์ ผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่มีคะแนนเฉลี่ย ความรู้ในการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคสูงกว่า ก่อนการชมสื่อวีดิทัศน์

ผลการวิจัยพบว่า พนักงานทำความสะอาดมี คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์โดยรวม และรายด้านในระดับมากที่สุด ทั้งด้านเนื้อหา ด้าน การออกแบบและการนำเสนอ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ทั้งนี้เนื่องจากสื่อวีดิทัศน์นี้มีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีภาพ ที่คมชัด สวยงาม เสียงบรรยายชัดเจน การนำเสนอ น่าสนใจ มีการสาธิตกิจกรรมการทำ ความสะอาดและ การทำลายเชื้ออย่างเป็นขั้นตอนและเข้าใจง่าย ทำให้ มีความรู้และเข้าใจแนวปฏิบัติมากยิ่งขึ้น และสามารถ นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานใน ชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับการศึกษาของอรพรธม บัวเพ็ง, อะเคื้อ อุณหเลขกะ, และพิมพ์ภรณ์ กลั่นกลิ่น (2567) ที่พบว่า ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายมี คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์การป้องกัน การติดเชื้อสำหรับผู้ป่วยที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม โดยรวมและรายด้านในระดับมากที่สุด ทั้งด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารทางการแพทย์ควรเผยแพร่สื่อ
วิดิทัศน์การทำความสะอาดและการทำลายเชื้อใน
สิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสำหรับพนักงานทำความสะอาด
สะอาด แก่พนักงานทำความสะอาดที่ปฏิบัติงานใน
แผนกต่าง ๆ ของโรงพยาบาล เพื่อให้มีความรู้และ
สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะ
ช่วยลดอุบัติการณ์การติดเชื้อในโรงพยาบาลได้

2. ข้อเสนอแนะในการทําวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาความคงอยู่ของความรู้การทํ
ความสะอาดและการทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อมของ
โรงพยาบาลหลังการชมวิดิทัศน์ โดยประเมินความรู้
เป็นระยะ และศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติของพนักงาน
ทำความสะอาดในการทำความสะอาดและการทำลาย
เชื้อในสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล ระหว่างกลุ่มที่ได้รับ
ความรู้ด้วยสื่อวิดิทัศน์กับกลุ่มที่ได้รับความรู้ด้วยวิธีอื่น

เอกสารอ้างอิง

คำพอง คำนันท, อะเกื้อ อุนหเลขกะ, และนางเยาว์
เกษตร์ภิบาล. (2555). การพัฒนาสื่อวิดิทัศน์
เพื่อการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคใน
ผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่. *พยาบาลสาร*, 39(2),
101–115.

จิตตากรณ์ จิตริเชื้อ. (2560). *การจัดการสิ่งแวดล้อมใน
โรงพยาบาล เพื่อควบคุมการติดเชื้อ*. เชียงใหม่:
สมาร์ท โคตติง แอนด์ เซอร์วิส.

นงศ์คราญ วิเศษกุล. (2562). *การพัฒนาสื่อการเรียน
การสอนทางการพยาบาล: แนวคิดและการประยุกต์
ใช้*. เชียงใหม่: โขตนาพริ้นท์.

นฤมล ผลดี. (2561). *การพัฒนาสื่อวิดิทัศน์สำหรับ
การป้องกันการติดเชื้อในผู้ป่วยมะเร็ง* (วิทยานิพนธ์
ปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปิยะดน้อย วิเคียน. (2560). *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ
วิดิทัศน์*. สืบค้นจาก <https://krupiyadanai.wordpress.com/tag/วิดิทัศน์/>

วัชรภรณ์ ไพโรจน์, นงศ์คราญ วิเศษกุล, และนางเยาว์
เกษตร์ภิบาล. (2567). การพัฒนาสื่อวิดิทัศน์
สำหรับผู้ดูแลในการป้องกันการติดเชื้อระบบ
ทางเดินปัสสาวะจากการสวนปัสสาวะเป็นเวลา
แบบสะอาด. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า
จันทบุรี*, 35(1), 13–25.

อภิสร่า จังพานิช, และอรชร ศรีไพโรจน์. (2558).
ผลของการใช้วิดิทัศน์แบบแผนการดูแลผู้ป่วย
ประจำวันต่อความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาล
บนหอผู้ป่วยและความพึงพอใจ ของนักศึกษา
พยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์
มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช. *วารสารเกื้อการุณย์*,
22(1), 17–34.

อรพรรณ บัวเพ็ญ, อะเกื้อ อุนหเลขกะ, และพิมพ์ภรณ์
กลั่นกลิ่น. (2567). การพัฒนาสื่อวิดิทัศน์ใน
การป้องกันการติดเชื้อสำหรับผู้ป่วยที่ฟอกเลือด
ด้วยเครื่องไตเทียม. *วารสารวิทยาลัยพยาบาล
พระปกเกล้า จันทบุรี*, 35(1), 141–155.

Alessi, S. M., & Trollip, S. R. (1991). *Computer-
based instruction: Methods and development*.
Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Bernstein, M. J., Wiek, A., Brundiers, K., Pearson,
K., Minowitz, A., Kay, B., & Golub, A. (2016). Mitigating urban sprawl effects: A
collaborative tree and shade intervention in
Phoenix, Arizona, USA. *Local Environment:
The International Journal of Justice and
Sustainability*, 21(4), 414–431. doi:10.
1080/13549839.2014.965672

- Cross, S., Gon, G., Morrison, E., Afsana, K., Ali, S. M., Manjang, T., ... Graham, W. J. (2019). An invisible workforce: The neglected role of cleaners in patient safety on maternity units. *Global Health Action*, 12(1), 1480085. doi:10.1080/16549716.2018.1480085
- DePaola, L. G., & Grant, L. E. (2020). Summary of infection control in the dental office: A global prospective. In L. G. DePaola & L. E. Grant (Eds.), *Infection Control in the Dental Office: A global prospective* (pp. 213–216). Cham, Switzerland: Springer.
- Dewangan, A., & Gaikwad, U. (2020). Comparative evaluation of a novel fluorescent marker and environmental surface cultures to assess the efficacy of environmental cleaning practices at a tertiary care hospital. *The Journal of Hospital Infection*, 104(3), 261–268. doi:10.1016/j.jhin.2019.11.011
- Paz, V., Paniagua, M., Santillán, A., Alaniz, M., D'Agostino, L., Orellana, R., & Rodríguez, C. (2020). Hospital environment hygiene nurse: A key player to reduce healthcare associated infections by multi-resistant organisms. *Infection Prevention in Practice*, 2(1), 100030. doi:10.1016/j.infpip.2019.100030
- Popovich, K. J., Davila, S., Chopra, V., Patel, P. K., Lassiter, S., Olmsted, R. N., & Calfee, D. P. (2019). A tiered approach for preventing Methicillin-resistant Staphylococcus aureus infection. *Annals of Internal Medicine*, 171(Suppl. 7), 59–65. doi:10.7326/M18-3468
- Santos, S. S. D., Mendes, I. A. C., Godoy, S., Rangel, E. M. L., Souza, M. C., Queiroz, A. A. F. L. N., ... Ferreira, M. V. F. (2020). Profile of environmental service managers and workers in Brazilian hospitals. *Applied Nursing Research*, 51, 151229. doi:10.1016/j.apnr.2019.151229
- Suleyman, G., Alangaden, G., & Bardossy, A. C. (2018). The role of environmental contamination in the transmission of nosocomial pathogens and healthcare-associated infections. *Current Infectious Disease Reports*, 20(6), 12. doi:10.1007/s11908-018-0620-2
- Taylor, K. P., & Harris, D. D. (2019). Cleaning and disinfecting protocols for hospital environmental surfaces: A systematic review of the literature. *Journal of Hospital Administration*, 8(6), 27–40. doi:10.5430/jha.v8n6p2